

NTO

NORSK TEATER- OG ORKESTERFORENING

KUNSTNARKÅR

HØRINGSUTTALELSE

Til: Stortingets familie- og kulturkomité
Kopi: Kultur- og likestillingsdepartementet

Dato: 11.12.23

Nedenfor følger høringsuttalelse fra Norsk teater- og orkesterforening (NTO) til Meld. St. 22 (2022–2023) Kunstnarkår (Kunstnermeldingen)

NTO representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede, profesjonelle virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Våre [50 medlemmer](#) omfatter alle landets større offentlig støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk.

Vennlig hilsen
Norsk teater- og orkesterforening

Marta Færevaaag Hjelle
styreleder

Morten Gjelten
direktør

OVERORDNEDE MÅL OG MUSIKK- OG SCENEKUNSTINSTITUSJONENES ROLLE

Regjeringen legger i meldingen fram tre overordnede mål for kunstnerpolitikken framover som det er lett å slutte seg til. Kunstnerpolitikken skal bidra til at kunstnerne:

- 1) har gode muligheter til å verke som kunstnarar nasjonalt og internasjonalt
- 2) får rimeleg betaling for kunstnarleg arbeid og er tydeleg inkluderte på kunstnarrelevante politikkområde
- 3) kan verke over heile landet.

En sterk infrastruktur av selvstendige og forskjelligartede musikk- og scenekunstinstitusjoner i alle deler av landet er viktig og nødvendig for å nå alle disse tre målene. Det er gledelig at kunstmeldingen anerkjenner dette og, på en innsiktsfull måte, ser sammenhengene mellom institusjonsøkonomien og kunstnerøkonomien. Dette samsvarer godt med NTOs innspill.

I meldingen gis det gode beskrivelser av musikk- og scenekunstinstitusjonenes rolle som arbeids- og oppdragsgivere for kunstnere, så vel som faglige møteplasser, kompetansemiljø og samarbeidspartnere.

Infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner er et viktig arbeidsmarked og bidrar til lokal produksjon, kontinuitet i arbeidsmuligheter og utvikling av kunstnerskap over hele landet. Slik det beskrives i meldingen er disse institusjonene del av en stor økonomi som gir inntekter, trygge og regulerte ansettelser og oppdrag for kunstnere. I et normalår før pandemien ble det kanalisert over én milliard kroner fra NTOs medlemsvirksomheter til kunstnere i form av lønn, honorar og vederlag, hvorav godt over 40 pst. til frilansere/midlertid ansatte.

Samtidig er musikk- og scenekunstinstitusjonene permanente faglige, vitaliserende kompetansemiljø for andre virksomheter og bidrar dermed indirekte til å skape flere stedlige kunst- og kulturarbeidsplasser. I mange tilfeller er den fagkompetansen og de kunst- og kulturfaglige ressursene som de varige, stedlige institusjonene representerer en del av eksistensgrunnet for andre virksomheter eller forutsetning for at lokale prosjekter kan realiseres.

Økende grad av samarbeid mellom institusjonene og frittstående kompanier, ensembler og kunstnere bidrar også til at det totale tilbudet av scenekunst av høy kunstnerisk kvalitet når ut til et bredere publikum over hele Norge.

For utdypning og eksempler viser vi til [Rapport om samarbeid og ressursdeling \(2023\)](#) og [Samarbeid, ressurs- og kompetansedeling \(2018\)](#)

I meldingen understrekes det også at musikk- og scenekunstinstitusjonene er viktige oppdragsgivere for bestillingsverk, og at teatrene har en viktig rolle i fremføring av ny dramatik. Vi ser i den anledning fram til etableringen av en [insentivordning for ny dramatik på norske scener](#).

Samtidig er det gledelig og viktig at regjeringen presiserer institusjonenes kunstneriske frihet. I meldingen slås det fast at dette er selvstendige institusjoner som, i tråd med armlengdeprinsippet, står fritt til å gjøre egne prioriteringer og velge program basert på egne kunstneriske og kulturfaglige vurderinger. Det betyr at samarbeid må være *kunstnerisk motivert*, og at det *ikke* må stilles *politiske krav eller forventninger* til disse institusjonene om kompetanse- og ressursdeling.

INSTITUSJONSØKONOMIEN OG INFRASTRUKTUREN

Slik det understrekes i meldingen er forutsigbare rammer og ressurser, som støtter opp under solid faglig utvikling og drift, en viktig premisse for den rollen institusjonene kan spille for et samlet kunstfelt.

Vi er derfor glade for at regjeringen vil

- **sikre god økonomi for kunstinstitusjoner over hele landet og**

- **sikre institusjonsstrukturen og bygge opp under den sentrale rollen som kunstinstitusjonene har som kunstfaglige kompetansearbeidsplasser og samarbeidspartnere.**

Vi anmoder om at Stortinget ikke bare slutter seg til disse forslagene, men bidrar til at institusjonene faktisk sikres forutsigbare rammer og en solid økonomi i kommende budsjettprosesser i tråd med de politiske lovnadene i meldingen.

I meldingen vises det til at regjeringen har fjernet det såkalte ABE-kuttet på driftstilskuddet til institusjonene som et ledd i arbeidet for å sikre institusjonsøkonomien.

Vi ber Stortinget merke seg at avviklingen av ABE-reformen så langt ikke har bidratt til å styrke institusjonsøkonomien. Tvert imot innebærer regjeringens budsjettforelegg for 2024 et realkutt i musikk- og scenekunstinstitusjonenes økonomiske rammer på 1. pst. når vi legger Finansdepartementets egne tall til grunn. Regjeringen har altså ikke bare videreført de flate kuttene, men doblet det og dermed akselerert den systematiske nedbyggingen av institusjonsøkonomien. Dette rammer altså kunstnerøkonomien direkte.

For å sikre en sterk infrastruktur av forskjelligartede musikk- og scenekunstinstitusjoner over hele landet, ber vi også Stortinget om at alle de profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjonene, som i dag er spredt på ulike kapitler og poster i statsbudsjettet, samles på kap. 323 post 70. Dette er varige institusjoner med skiftende kunstnerisk ledelse, som alle inngår i den samme nasjonale infrastrukturen for produksjon og formidling, og som samlet bidrar til å nå de overordnede kulturpolitiske målene for musikk- og scenekunstmrådet.

Vi vil også understreke at infrastrukturen for dans er svakt utbygd med få institusjoner og begrensede ansettelsesmuligheter som primært er knyttet til Den Norske Opera & Ballett og Carte Blanche. Det gjør at dansekunstnere er særlig sårbare og sterkt avhengige av tilskudd fra ordningene i Kulturfondet.

Vi anmoder derfor om en styrking av infrastrukturen for produksjon og formidling av dans. I tillegg til en gjenoppbygging og styrking av scenekunstinstitusjonenes økonomi, herunder en styrking av programmerings- og co-produksjonsøkonomien, anmoder vi om en videre satsing på turnénettverket Dansenett Norge så vel som de regionale kompetansesentre for dans. Samlet er alle disse virksomhetene viktige for å fremme kunstnerisk utvikling, produksjon og visning over hele landet.

PROFESJONELLE OG ANSVARLIGE ARBEIDSGIVERE

Kapitlet om rimelig betaling for kunstnerisk arbeid står i en underlig kontrast til de foregående avsnittene om institusjonenes rolle og betydning. I generaliserende vendinger påpekes det at gratisarbeid og underbetalte oppdrag kan være en utfordring for mange selvstendig næringsdrivende kunstnere. Videre hevdes det at maktforholdene ofte er skjeve, og at verdifastsetting av kunst kan være krevende.

Beskrivelsene av utfordringene synes å omfatte institusjonene på tvers av kunstfeltene, uten at det presiseres at dette *ikke* gjelder oppdrag i de profesjonelle, offentlig finansierte musikk- og scenekunstinstitusjonene. Dermed gis det et feilaktig inntrykk av at også disse institusjonene påtvinger næringsdoppdrag og underbetaler kunstnere.

Vi ber om at Stortinget retter opp dette bildet, og tydeliggjør i sine merknader til meldingen at musikk- og scenekunstinstitusjonene er profesjonelle og ansvarlige arbeidsgivere som forholder seg til bransjens standarder for lønn og honorarer. Virksomheten i disse institusjonene er avtaleregulert og kunstnerne likebehandles uavhengig av tilknytningsform.

UBERETTIGET MISTILLIT

Basert på disse unyanserte beskrivelsene, foreslår regjeringen at Kulturdirektoratet gis i oppdrag å utarbeide en strategi for rimelig betaling til kunstnere og forslag til overordnede verdiprinsipper eller rettlede standard for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid i statlig finansierte tilskuddsordninger og for kunst- og kulturinstitusjoner som engasjerer selvstendig næringsdrivende kunstnere.

I tillegg foreslår regjeringen at det i tilskuddsbrevene til statlig finansierte kunst- og kulturinstitusjoner innføres rapporteringskrav om bruk og honorering av selvstendig næringsdrivende kunstnere.

Disse forslagene om strategi for rimelig betaling, verdiprinsipper eller rettlede standard så vel som rapporteringskrav kan lett tolkes som en uberettiget mistillit til de offentlig finansierte musikk- og scenekunstinstitusjonene som profesjonelle og ansvarlige arbeids- og oppdragsgivere.

INNGRIPEN I AVTALEPARTENES AUTONOMI

Vi ber Stortinget om at Kulturdirektoratet *ikke* gis i oppdrag å utarbeide en strategi for rimelig betaling til kunstnere og forslag til overordnede verdiprinsipper eller rettlede standard for rimelig betaling for kunstnerisk arbeid som omfatter musikk- og scenekunstmrådet. En slik strategi og standard vil gripe inn i partenes autonomi og få utilsiktede konsekvenser, stikk i strid med målet om på styrke trepartssamarbeidet. På dette området er det partenes fremforhandlede bransjestandarder som er rettlede for lønn og honorar til kunstnere.

NTO er selvsagt enig i at kunstnere skal ha rimelig betalt for arbeid og oppdrag. Vi er også enige i at offentlig finansierte institusjoner har et særlig ansvar for å gå foran og sørge for rimelig betaling av både arbeids og oppdragstakende kunstnere. Det er samtidig viktig å understreke at dette er et ansvar som musikk- og scenekunstinstitusjonene tar på alvor som profesjonelle arbeidsgivere, og at dette er institusjoner som har god trening i verdisetting av kunst og kunstnerisk arbeid.

Vi minner om at institusjonene ved avtaleinngåelse forholder seg til det juridiske rammeverket som skal sikre rimelig betaling for kunstnernes arbeid. Vilklårene i åndsverklovens §69 om retten til rimelig vederlag er tydelige, og arbeidsmiljøloven setter grensene for andre arbeidsforhold.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er organiserte arbeidsgivere med tariffavtaler som selvsagt omfatter kunstnerisk arbeid. I tillegg har partene forhandlet fram en rekke andre avtaler som regulerer rimelig vederlag for bruk/visning av åndsverk. Ansvarsdelingen på dette området må fortsatt være at partene kommer fram til avtaler, og at uenigheter følger vanlig saksgang, og at domstolene legger videre føringer for praksis.

Forslaget om verdiprinsipper og strategi for rimelig betaling er basert på et notat fra lederen og sekretæren i den hurtigarbeidende arbeidsgruppen som våren 2023 ble oppnevnt av departementet. Det er viktig å presisere at arbeidet aldri resulterte i en rapport som gruppen sto samlet bak.

SVAKT BEGRUNNEDE RAPPORTERINGSKRAV

Vi ber Stortinget om at musikk- og scenekunstinstitusjonene *ikke* påføres krav om å rapportere bruk og honorering av selvstendig næringsdrivende kunstnere. Dette kravet er svakt begrunnet i meldingen, og virker stikk i strid med overordnede mål om forenkling og samordnet rapportering all den tid den samme informasjonen allerede rapporteres til skattemyndighetene.

Under kapittelet om opphavsrettslig vederlag og kulturpolitiske ordninger (kap. 11) foreslås det også å innføre krav om at institusjonene skal rapportere om utbetalt vederlag og honorar til kunstnere og selv føre statistikk. Vi stiller oss spørrende til om dette kravet også er ment å omfatte musikk- og

scenekunstinstitusjonene og i så fall hva som er begrunnelsen for det. Dersom kravet *ikke* er ment å treffe musikk- og scenekunstinstitusjonene ber vi om at det presiseres.

SVEKKET FLEKSIBILITET BETYR SVEKKET MÅLOPPNÅELSE OG FÆRRE ARBEIDSPLASSE

Vi ber Stortinget bidra til et lov- og regelverk som gir musikk- og scenekunstinstitusjonene den fleksibiliteten i arbeidskraften som er nødvendig for å sikre målet om kunstnerisk kvalitet og økonomisk bærekraft, så vel som opprettholdelse av arbeidsplasser.

Vi støtter forslaget om å styrke kunnskapsgrunnlaget om økonomien og arbeidsmarkedet i kultursektoren og på de ulike kunstfeltene. I dette arbeidet mener vi at det bør inngå en gjennomgang av hvordan arbeidsmiljøloven er tilpasset musikk- og scenekunstbransjens behov.

NTO er enig med Arbeidsgiverforeningen Spekter i at den samlede innstramningen av arbeidsmiljøloven vil få store og svært uheldige konsekvenser for musikk- og scenekunstbransjen i Norge. Endringene omfatter innskrenket adgang til bruk av midlertidig ansettelse og innleid arbeidskraft, samt en ny presumsjonsregel knyttet til arbeidstakerbegrepet der arbeidsgiver bærer bevisbyrden dersom oppdragstakere fremsetter krav om fast ansettelse og etterbetaling av lovpålagte goder fordi de mener de skulle vært ansatt.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er avhengige av fleksibilitet i arbeidskraften for å sikre kvalitetsmålet og økonomisk bæreevne. Samlet vil innstramningene svekke den nødvendige fleksibiliteten og føre til store økonomiske kostnader, sammen med en økt administrativ byrde på allerede pressede institusjoner.

På sikt vil dette ikke bare svekke institusjonenes måloppnåelse og publikumstilbudet, men også føre til færre arbeidsplasser for kunstnere og kulturarbeidere som følge av redusert aktivitet. Dette stikk i strid med regjeringens intensjon om et arbeidsliv preget av trygghet og forutsigbarhet.

SKUESPILLER- OG DANSERALLIANSEN – FEILAKTIG FREMSTILT

Vi anmoder Stortinget om å påpeke at omtalen av Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) i kunstermeldingen gir et feilaktig bilde av SKUDAs virksomhet, drift og betydning i kulturlivet. Videre ber vi om at komiteen formulerer en ny tekst om SKUDA som korrigerer feilene og beskriver virksomheten slik den faktisk er og fungerer.

Vi vil understreke den betydningen Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) har som en treffsikker løsning i et differensiert arbeidsmarked. SKUDA har et kulturpolitisk formål som imøtekommer bransjens behov for fleksibel arbeidskraft og bidrar til å stabilisere skuespilleres og danseres yrkessituasjon som er preget av midlertidige ansettelser og oppdrag. Derfor er det underlig at SKUDA er omtalt under kapittel 10 «Andre politikkområder som er relevante for kunstnere» og ikke i kapittel 5, i avsnittene om musikk og scenekunst.

I meldingen er SKUDA fremstilt overraskende negativt og til dels feilaktig. Omtalen av virksomheten er verken i tråd med de utredningene som ble gjort i forkant av etableringen i 2012, eller i overensstemmelse med hvordan SKUDA i dag ivaretar rollen som arbeidsgiver. Vi viser til innspill fra SKUDA vedlagt notat utarbeidet av advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig som stadfester at SKUDA ivaretar arbeidsgiverfunksjonen, og at kunstnerne har arbeidsoppgaver og plikter i ansettelsen i SKUDA som de lønnes for.

Skuespiller- og danseralliansen er også en god modell for Musikeralliansen som ble etablert høsten 2023. Vi vil samtidig understreke at en videre styrking av både SKUDA og Musikeralliansen må ledsages av en styrket institusjonsøkonomi. For at disse virksomhetene skal fungere etter hensikten må det eksisterer sterke arbeids- og oppdragsgivere med gode nok økonomiske rammer til å opprettholde produksjonen og antallet involverte kunstnere.

ET MANGFOLD AV KULTURUTTRYKK

Vi anmoder om at Stortinget løfter fram behovet for en bedre koordinert kultur- og kunnskapspolitikk for å sikre bredere representasjon og mangfold. De estetiske og humanistiske fagene må styrkes og få større plass gjennom hele utdanningsløpet, og kulturskolen må styrkes og gjøres tilgjengelig for alle.

Det er viktig kulturpolitisk mål å fremme ytringsmangfold og flerstemmighet. Både som arbeidsgivere og meningsdannende virksomheter, har musikk- og scenekunstinstitusjonene ikke bare et ansvar for å sikre mangfold og bred representativitet, men også en betydelig egeninteresse av å fremme mangfold som en ressurs i den kunstneriske utviklingen, i organisasjonen og blant publikum.

Det er variasjonene og de ulike tilnærmingene som samlet skaper ytringsmangfold og flerstemmighet og sikrer at kunsten er relevant og representativ for alle. Vi er derfor glade for at det i kunstnermeldingen legges til grunn et bredt mangfoldsbegrep som rommer flere dimensjoner slik som kulturell og sosial bakgrunn, etnisitet, funksjonsvariasjoner, alder, kjønn og seksuell orientering.

Sett fra musikk- og scenekunstinstitusjonene oppleves mangfoldet i kunstnerbefolkningen og rekrutteringsgrunnlaget ikke som bredt nok for å sikre kvalitet og bred representasjon. Flere institusjoner har derfor sett seg nødt til å igangsette egne talentutviklingsprogram og utdannelser som kan bidra til å endre strukturer, finne og løfte nye talenter og sikre arbeidsmuligheter.

Grunnlaget for rekrutteringen til kunstneryrket legges ofte tidlig. Det er derfor underlig at den betydningen skole- og utdanningssiden har for å fremme et større mangfold og sikre like muligheter ikke er belyst i kunstnermeldingen.

SPRÅKMANGFOLD

Vi er glade for kunstnermeldingen fremhever språkmangfoldet som en viktig del av det kulturelle mangfoldet. I et språkpolitisk perspektiv er det særlig viktig å sikre en sterk landsdekkende infrastruktur for lokal produksjon som forutsetning for at teatret fortsatt kan fremme lokalt talemål og være en drivende kraft for språklig variasjon.

NTO anmoder om at språklovens intensjon følges opp også i scenekunstopolitikken, og at språkmeldingens anerkjennelse av teatrets betydning for språkutviklingen i Norge legges til grunn for målrettede tiltak, jf. [NTOs uttalelse til språkmeldingen og ny språklov](#).

Det er viktig at slike tiltak treffer de teatrene som har et uttrykt mandat for å fremme nynorsk, samiske språk, kvensk og norsk tegnspråk.

Vi ber i den anledning også om at Teater Manu og Kvääniteatteri anerkjennes som en del av den samme nasjonale infrastrukturen for produksjon og formidling som de musikk- og scenekunstinstitusjonene i dag mottar tilskudd over kap. 323 post 70.

URFOLK OG NASJONALE MINORITETER

Vi ser fram til oppfølgingen av sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, og er glade for at regjeringen understreker kulturpolitikkenes rolle i denne oppfølgingen.

Det er gledelig at regjeringen vil bidra til arbeidet Sametinget gjør for å sikre gode rammevilkår og utviklingsmuligheter for det samiske nasjonalteateret Beaivváš i Kautokeino, og at betydningen av det nye bygget for teatret og samisk videregående skole og reindriftsskole understrekes. Vi ber Stortinget om å støtte opp om dette viktige arbeidet. I tillegg minner vi om det verdifulle arbeidet som Áarjelhsaemien

Teatere gjør for å fremme og utvikle sørsamisk scenekunst, språk og kultur. Ellers er vi glade for at regjeringen fortsatt vil fremme relevante urfolkssaker i det nordiske samarbeidet.

Vi er også glade for at regjeringen vil sikre driften til Kvääniteatteri, og at teatret f.o.m 2024 er foreslått fast statlig driftstilskudd. Vi ber Stortinget bidra til at Kvääniteatteri sikres gode og forutsigbare rammevilkår for videre utvikling.

Samtidig vil vi understreke at også flere andre musikk- og scenekunstinstitusjoner bidrar til å fremme samisk og kvensk musikk og scenekunst, så vel som uttrykk knyttet til andre nasjonale minoriteter. Det gjelder særlig de institusjonene som ligger i de samiske og kvenske kjerneområdene, men også institusjoner i andre deler av landet samarbeider med det samiske nasjonalteateret Beaivváš, Áarjelhsaemien Teatere, Kvääniteatteri og andre fagmiljøer.

KUNST OG YTRINGSFRIHET

Vi er glade for at regjeringen vil bidra til å sikre et trygt ytringsrom for kunstnere fritt for trusler og hatefulle ytringer, og ber Stortinget bidra til at det følges med på utviklingen og fremskaffes mer kunnskap.

Imidlertid etterlyser vi tilretteleggende tiltak for å fremme vilkårene for det offentlige ordskiftet og den kunstneriske friheten, herunder en bedre koordinert kultur-, kunnskaps- og mediepolitikk som samlet kan styrke vilkårene for et velfungerende ordskifte.

Også i dette perspektivet må den profesjonelle kunsten og de humanistiske og estetiske fagene få større plass i skolen og gjennom hele utdanningsløpet, og den akademiske infrastrukturen rundt musikken og scenekunsten må styrkes i form av sterke, uavhengige fagmiljøer ved universiteter og høyskoler. I tillegg må den kunnskapsfremmende og kvalifiserte kulturjournalistikken og kritikken fremmes gjennom målrettede virkemidler.

Alt dette er nødvendige forutsetninger for et bedre ytringsklima og et mer kvalifisert og flerstemmig ordskifte om kunsten og kunstens vilkår og virkning i samfunnet – et ordskifte hvor det også er rom for nyanserte stemmer og komplekse tankerekker, uten at de overdøves av forenklerende og konfliktorienterte ytterkanter, jf. NTOs uttalelse til KUDs oppfølging av YKOMs rapport.

ARMLENGDEPRINSIPPET OG FAGFELLEVRUDERINGER

Det er gledelig at prinsippet om en armlengdes avstand så tydelige slås fast og legges til grunn i kunstnermeldingen. Vi ser frem til en lovfesting av dette prinsippet i en revidert kulturlov, og viser til NTOs høringsuttalelse til regjeringens lovutkast for en utdypning av hvordan vi mener dette prinsippet bør forstås og hvordan det best kan sikres.

I lys av oppgaveoverføringene til Kulturdirektoratet vil vi særlig understreke betydningen av at politikken og forvaltningen organiseres på en måte som best mulig sikrer armlengdeprinsippet. Vi ber Stortinget påpeke at organiseringen må være gjennomslutning og sikre klare rolle- og ansvarsdelinger med tydelige skiller mellom politiske og kunstfaglige beslutninger.

Videre er vi glade for at fagfellevurderinger i kollegiale organ anerkjennes som en etablert og god metode for å sikre armlengdes avstand i forvaltningen av offentlige midler. Vi ber Stortinget om å støtte tydelig opp om fagfellevurderinger som en forutsetning for å sikre armlengdeprinsippet i tildelingen av tilskudd som er basert på kunst- og kulturfaglig skjønn.

STØRRE KUNSTNERPOPULASJON – KVALITET FREMFOR RETTFERDIGHET

I kunstnermeldingen vises til undersøkelser som tyder på en sterk vekst i kunstnerbefolkningen. Blant annet vises det til at Skuespillerforbundet melder at det hvert år utdannes 100 nye skuespillere fra norske

utdanningsinstitusjoner på bachelornivå. I tillegg kommer alle de som utdannes ved institusjoner i andre land. Også Norske Dansekunstnere melder om en vekst i antall dansekunstnere. Slik det påpekes i meldingen, bidrar denne tilveksten til at konkurransen om å lykkes som scenekunstner er stor.

Et visst overskudd av arbeidskraft er positivt for utviklingen i bransjen, og med et mer differensiert arbeidsmarked og et bredere uttrykksmangfold er det også behov for flere kompetanser forankret i ulike kvalitets- og profesjonalitetsforståelser.

Samtidig vil vi understreke at forventninger om deltagelse ikke må føre til at rettferdighetskrav går på bekostning av kvalitetskrav. Da kan det lett oppstå et forvirret press, ikke bare på knappe kunstpolitiske tilskuddsordninger, men også på institusjonene som viktige arbeidsplasser for kunstnerne. Et styrket Kulturfond bør derfor etter vårt syn ledsages av romsligere tildelinger til færre prosjekter slik at kvaliteten sikres og tariffen kan følges.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Vi anmoder Stortinget om å sikre at den videre utviklingen av Den kulturelle skolesekken (DKS) bygger opp under ordningens opprinnelige mål og verdier. Dette innebærer at alle landets skoleelever får oppleve profesjonell kunst på kunstens egne premisser, slik denne skapes og formidles av selvstendige kunstnere, virksomheter og institusjoner landet over. Vi understreker også betydningen av at kunstfeltet lyttes til i videreutviklingen av ordningen.

I meldingen tas det til orde for å videreutvikle Den kulturelle skolesekken (DKS) i tråd med forslag i kartleggingen av DKS og evalueringen av Kulturtanken. Dette er et av tiltakene som skal bidra til at kunstnere kan virke over hele landet.

Signalene som gis i [rapporten om DKS og Kulturtanken](#) – hvor kunstfeltets stemmer er så godt som fraværende – er etter vårt syn sterkt bekymringsverdige, jf. [NTOs uttalelse til rapporten](#).

Utredningen tar til orde for å gå bort fra det kunstneriske og kulturfaglige kvalitetsmålet i DKS og den oppgavedelingen mellom kunsten og skolen som selve intensjonen med DKS er tuftet på i [tidligere sentrale styringsdokumenter](#). I stedet skal DKS skal tilpasses skolen og «bidra til å løse mer overordnede samfunnsutfordringer som skolen også er pålagt å løse».

På denne måten drives DKS bort fra den opprinnelige intensjonen, og verdien av ordningen går tapt. Det vil ramme elevene som ordningen er til for, men også DKS som et arbeidsmarked for profesjonelle kunstnere.

Vi minner om at noe av det mest verdifulle med ordningen er at den sørger for at alle barn og unge, på tvers av sosiale og økonomiske skillelinjer, får oppleve kunst som mange av dem ellers ikke ville fått tilgang eller kjennskap til.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Det er gledelig at Kultur- og likestillingsdepartementet og Utenriksdepartementet i fellesskap vil sette i verk en spisset internasjonal innsats som en del av kulturløftet. Vi ser fram til at Kulturdepartementet kommer sterkere på banen i utformingen av en tilretteleggende kulturpolitikk for kunstnerisk motivert internasjonal samarbeid, forankret i overordnede kulturpolitiske mål om kvalitet og uttrykksmangfold.

Musikk- og scenekunstinstitusjonene er internasjonalt orienterte virksomheter hvor vekselvirkingen mellom lokal forankring og internasjonal innflytelse og samarbeid bidrar til kunstnerisk utvikling og mangfold og bredde i publikumstilbudet. Disse institusjonenes internasjonale nettverk og samarbeid har også stor betydning for promotering av kunstnerskap over landegrensene og derigjennom økt markedstilgang for kunstnere.

De største utfordringene for de institusjonene som bevisst satser mot internasjonale markeder er for knappe økonomiske ressurser og administrative apparat til å imøtekomme den internasjonale etterspørselen. For en nærmere utdypning av utfordringer og behov viser vi til [NTOs innspill til internasjonal strategi](#).

Det er ellers gledelig at regjeringen vil arbeide aktivt med å fremme kunstnerisk frihet og ytringsfrihet som en del av det internasjonale arbeidet.

SCENEKUNSTMEDISIN

I likhet med Creo mener vi at scenekunstmedisin – som utøvende kunstneres arbeidsmedisinske parallell til idrettsmedisinen for toppidrettsutøvere – burde vært belyst i kunstmeldingen. Vi anmoder om at myndighetene støtter opp om og anerkjenner det arbeidet som gjøres i bransjen for å opprette et nasjonalt nettverk og kompetansesenter for scenekunstmedisin.